

Smittskydd och intensivvård för tolkar

Webbföreläsning 2020-04-01

<https://www.youtube.com/watch?v=FQAsIKtvyrk>

<https://www.folkuniversitetet.se/kontakt/ostersund/tolkutbildningar/>

Sjukvårdstolkning Covid-19

Varför förstärkt sjukvårdstolkning i smittskydd? – Patientlagen

I tolksituationen:

- Presentation av dig och uppdraget.
- Beskriv för sjukvårdspersonal och patienten att du kommer att tolka allt som sägs i rummet.
- Vårdpersonalens perspektiv: Utgå från att personalen har kraftigt reducerad kunskap om tolkanvändning. Tänkbara orsaker: stress, vikarier, okunskap.
- Tydlighet
- Övervägande telefontolkning/videotolkning.
- Kan man tolka det man inte ser i rummet? Risker? Be om ett sammanhang.

Sjukvårdstolkning Covid-19

Vad är Corona?

Vad är Covid-19?

Virus / Bakterier

Fungerar antibiotika?

Hygien – hosta i armvecket. Undvik onödiga resor.

Är du sjuk – stanna hemma (inne!).

Social distansering – håll avstånd. Vi smittar utan att vi märker det. Kroppsspråk.

De allra flesta blir friska. *Länk 1, (Folkhälsomyndigheten, olika språk)*

Sjukvårdstolkning Covid-19

Droppsmitta.

”Droppsmitta uppstår när hosta, nysningar och kräkningar ger en dusch av vätskedroppar som vanligen snabbt faller ner i luften och som regel inte når längre än någon 1-2 m. Dropparna kan nå den mottagliga individens ögon och slemhinnor direkt eller via händerna. Dropparna kan även falla ner på föremål och ytor och föras vidare som indirekt kontaktsmitta. ”

Kontaktsmitta.

Direkt kontaktsmitta sker vid fysisk kontakt mellan smittkällan och den mottagliga individen, utan mellanled. Indirekt kontaktsmitta – t.ex. via dörrhandtag, rulltrappans handräcke, betalknapparna matvarubutiken.

Sjukvårdstolkning Covid-19

Dagsläget kan snabbt ändras.

Presskonferens.

Samhällssmitta i delar av landet.

När ska man provtas? I dagsläget om behov av inneliggande vård/hälso-och sjukvårdspersonal med akut insättande symtom.

Provtagningsutrustning, resurser, analysresurser, smittskyddsutrustning.

Sjukvårdstolkning Covid-19

Provtagning för Coronavirus.

Att tolka vid provtagning.

Inkubationstid.

Hur går en provtagning till? Provtagningspinne.

Näs- och svalgprovtagning. **Inte röra**. Reflex.

Telefonnummer.

Skyddsutrustning som personalen kan använda sig av: visir/skyddsglasögon, förekläde/skyddsrock, handskar, huva, andningsskydd. Kontamineringsrisken är stor. Ju mer man utsätts för viruset, desto större risk för att bli smittad, trots utrustning.

Tänk på att barn kan bli rädda.

Symtom: hosta, feber, muskelvärk, halsont, snuva i mer än 2 dagar.

Sjukvårdstolkning Covid-19

Riskfaktorer:

- Ålder
- Hjärt-kärlsjukdom (högt blodtryck, hjärtsjukdom, oregelbunden puls, pacemaker, stela kärl, hjärtsvikt).
- Lungsjukdom som KOL och svår astma över mycket lång tid där lungorna blivit sämre i sin funktion =sämre elasticitet). Kopplad till rökning.
- Metabolt syndrom (högt blodtryck, övervikt och fetma (BMI över 30), höga blodfetter, stort midjemått = bukfetma, insulinresistens).
- Diabetes typ 2.

Sämre prognos ju fler sjukdomar man har. 99% av de som dött hittills har en eller flera riskfaktorer. Obs:Njursjukdom och gravida ses inte som särskilt utsatta.

Sjukvårdstolkning Covid-19

Andra orsaker till snuva:

- Allergi (pälsdjur, pollen)
- Varit ute / överaktiva slemhinnor vanligt hos äldre.
- Allergitablett. Receptfritt på apoteket.
- När kommer snuvan? Nyttillkommen?
- Hosta och nys i armvecket. För säkerhets skull. Tvätta händerna med tvål och vatten.
- Stanna hemma. Sköt så mycket som möjligt på nätet. Elektronisk legitimation. Fullmakt för att hämta ut mediciner åt någon annan på apotek. Beställ hem mat.

Sjukvårdstolkning Covid-19

När läggs man in på sjukhus? Kan vara andra orsaker än Covid-19!

Tolksituation:

Kan innebära etiska prövningar för tolk. Rädsla hos patient vs otydlighet hos personal.

Medicinsk bedömning av läkare utifrån flera parametrar t.ex. symtom som

- andfåddhet /tungt att andas, -> svårt att hålla syresättningen. Andra sjukdomar.
- allmänpåverkad, feber. Risk att bli sämre om man skickas hem.
- Förväntad överlevnad över tid.
- Blir man hemskickad behöver det inte betyda att man måste dö.
- Är man så gammal och sjuk sedan innan och bor på t.ex. SÄBO eller hemma och förväntas att inte klara sig kan primärvården hjälpa till med symtomlindring i den mån de mår med.

Sjukvårdstolkning Covid-19

Exempel: Äldreboende/eget boende/LSS-boende - primärvård -> observationsavdelning
-> sjukhus

-> vårdavdelning (i första hand infektionsavdelning, lungavdelning)

-> intensivvårdsavdelning.

Olika på olika sjukhus beroende på storlek och resurser.

Omfördela resurser från icke akut verksamhet.

Vad händer på sjukhus?

- Stötta kroppens organsystem när dom inte klarar det själv. Läggs inte in i förebyggande syfte.

Räkna med **besöksrestriktioner** på sjukhus. Dels pga risken för smittspridning, dels pga ökad takt till brist på skyddsutrustning. Isolering. Sluss.

Sjukvårdstolkning Covid-19

Tolka i akuta situationer.

- Patienten kan läggas in på sjukhus av annan anledning än Covid-19-infektion, men ändå behandlas som smittad pga symtom och provsvar ej kommit tillbaka.
- Hjärtinfarkt? Lungemboli? Benbrott? Strokemisstanke?
- Lugn situation som kan övergå till en akut. Presentation i början om att du försöker tolka allt som sägs i rummet. Tänk att det kan bli fel om du inte ser allt. Ljudet kan bli sämre, mera bakgrundsljud.
- Vid **ur**akuta situationer får man berätta för patienten och ev anhöriga efteråt vad som hänt, inte alltid man hinner ordna tolk. Ibland kan det vara väntetid och man kan inte vänta.

Sjukvårdstolkning Covid-19

Professioner:

- Sjuksköterska (minst 3-årig utbildning), delar och administrerar mediciner, har omvårdnadsansvaret för patienten, nära samarbete med läkaren. Är spindeln i nätet för patienten.
- Undersköterska (ca 1.5 års utbildning, kan variera), sköter mycket av omvårdnaden av patienten, personlig hygien, mat, kontroller etc.
- Läkare (5-11 års utbildning). Ansvarig för den medicinska behandlingen, ordinerar läkemedel och undersökningar. Informationsansvar. Många specialiteter.
- Psykolog (5,5 år), diagnosticerar och behandlar psykisk sjukdom och ohälsa.
- Kurator (3 år), samtalsstöd, krishantering, hjälp med särskilda resor mellan landsting.
- Arbetsterapeut (3 år). Provar ut hjälpmedel till patienten.
- Fysioterapeut eller sjukgymnast (minst 3 år) Behandlar kroppens muskler och skelett, minskar smärta, förebygger förtvinning.

Sjukvårdstolkning Covid-19

Utrustning:

1. Syrgasgrimma.

Näsgrimma vid
oxygenbehandling.

2. Syrgasmask (öppen) (sluten)

Öppen oxygenmask vid
oxygenbehandling.

3. Inhalationsbehandling

På mask.
Munstycke.
Inhalator såsom:

Exempel på pulverinhalator.

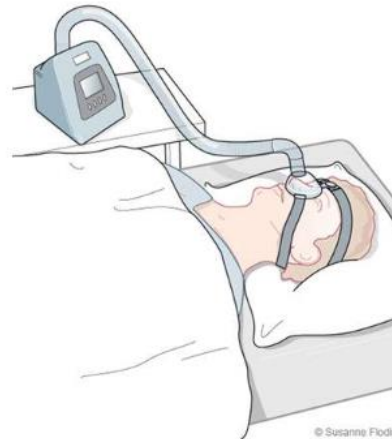
Sjukvårdstolkning Covid-19

4. Reservoarmask (behov av hög koncentration O₂)

Reservoarmask.

5. CPAP

CPAP-utrustningen består av en ventilator, slangset och en mask.

6: PEP-ventil / mask

PEP-set med munstycke och PEP-mask

Källa: Vårdhandboken.se,
2018,2017

Sjukvårdstolkning Covid-19

Intubation. Syresättning.

Ventilator/respirator

Pulsoxymeter.

Sedering / nedsövd. Pektavla.

Hålla fri luftväg.

Övervakning. Kontroller.

Blodprov. Blodgas.

Slem – sug

Koldioxidretention.

Lägesändring

Borsta tänderna

Drömma

Minnesluckor

Medvetet

Omedvetet

Tillit

Rädsla

Lita på

Medgivande

Frånsäga sig vård

Sjukvårdstolkning Covid-19

Vanligt vid kris:

Ångest

Skuldkänsla

Förnekelse

Uppgivenhet

Nedstämdhet

Tysthet

Sömnsvårigheter

Aggressivitet

En del kan till och med börja skratta vid en akut kris

Bearbeta över tid.

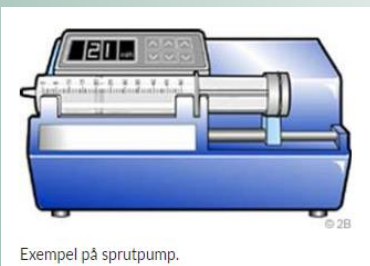
Normalt.

Alla reagerar olika.

Länk 2: Folkhälsomyndigheten om oro.

Sjukvårdstolkning Covid-19

Blodtryckskontroll
Blodtrycksmanchett
Stetoskop
Dropp
Sprutpump

Källa:
Vårdhand-
boken, 2019)

Nedsatt aptit
Sondslang
Sondmat
Sondmatspump

- Perifer venkateter (pvk) Inte nål !!
- Urinkateter
(KAD)/ (RIK)

Sjukvårdstolkning Covid-19

Vad händer i kroppen?

Lungorna klarar inte av att syresätta blodet.

De blir stela. Röntgenkontroll. Syresättning. Klinisk undersökning. Auskultation.

ARDS (**A**cute **R**espiratory **D**istress **S**yndrome).

När det inte går som man hade tänkt sig. Successivt sämre. Symtomlindrande behandling.

Vård vid livets slut.

Att ta farväl/ att inte kunna ta farväl på sjukhus

Dödsfall /att avlida/ somna in.

Sjukvårdstolkning Covid-19

Olika beroende på situation till situation. Kan ändras snabbt.

Verifierad Covid-19 hos anhöriga men mår bra?

Ej smittad själv?

Ha överseende.

I dag möjlighet till att ta avsked av den döde, men då med skyddsutrustning enligt anvisning.

Begravningsbyrå.

Avsked.

Sjukvårdstolkning Covid-19

När man ligger inne på vårdavdelning/ får skrivas ut från intensivvårdsavdelningen:

Matlista

Vätskelista

Näringstät mat

Besökstider?

Personlig hygien.

Träning.

Symtomfrihet. Isoleringsregler.

Sjukvårdstolkning Covid-19

Inför hemgång.

- Rollator
- Griptång
- Insats i hemmet? Städ hjälp? Handlingshjälp?
- Hemtjänst // hemsjukvård
- Larm
- Anpassning
- SIP (samordnad individuell planering).
- Restriktioner?
- Medicinlåda/dosett
- Dospåse
- Egenvård
- Primärvårdens ansvar
- Generationsboende
- Korttidsboende
- Hemresa / sjukresa
- Fallrisk

Sjukvårdstolkning Covid-19

Immunitet? Vi vet för lite hur länge immuniteten varar, troligen en säsong (Källa: Folkhälsomyndigheten, 13/3,2020)

Flockimmunitet

Återhämtning

Rädsla / Trygghet

Folkhälsa

Skydda de svagaste i samhället.

Sjukvårdstolkning Covid-19

Smittar barn? ”Barn blir smittade i samma eller lägre utsträckning än vuxna. Barn har ofta asymtomatiska infektioner. Det är inte känt i vilken utsträckning dessa barn smittar andra människor men det finns veterligt inget bevis för smitta från barn. Barnens milda symtom och låga virusmassa antyder att de inte är särskilt smittsamma”

Gravida? Tre olika studier hittills i år på gravida kvinnor visar att de inte löper större risk än icke gravida att få en svår sjukdomsbild. Man vet inte varför ännu, bara att det är så..

Amning? Covid-19 har inte påvisats i bröstmjolk.

(Källa: Internetmedicin, 30 mars 2020)

Sjukvårdstolkning Covid-19

OM barn läggs in (kan vara av andra orsaker men där de även är förkylda och provtagningen inte är klar). T.ex. immunsupprimerade barn.

- Lekterapi.
- Skolgång och lärare.
- Barnens rättigheter, information och delaktighet i den mån det går.
- Emla.
- Barnavdelning, mottagning, egen personal vanligtvis med specialistutbildning.

Länk 3: Hur man pratar med barn om Corona ([krisinformation.se](https://www.krisinformation.se))

Sjukvårdstolkning Covid-19

Olika lagar:

Patientlagen, Hälso- och sjukvårdslagen, Sekretesslagen, Patientsäkerhetslagen

Smittskyddslagen Att klassa smittan som allmänfarlig och samhällsfarlig är steg som stärker den svenska beredskapen vid en samhällsspridning av covid-19 i Sverige. Risken för det bedöms för närvarande som mycket hög.

En klassning enligt smittskyddslagen gör det möjligt att vidta de förebyggande åtgärder som är relevanta för att hindra en spridning av smittan i samhället. För allmänfarlig och samhällsfarlig smitta finns möjligheter att besluta om åtgärder som karantän, isolering, hälsoundersökningar vid inresa och avspärrningar av områden. Beroende på vilken åtgärd det gäller, är det antingen smittskyddsläkaren eller vi på Folkhälsomyndigheten som fattar beslut om det. (Folkhälsomyndigheten, 10/3 2020)

Sjukvårdstolkning Covid-19

Fakta?

Åsikter?

Rykten?

Dra inga egna slutsatser.

Källkritik!!

Internet flödar av osanning.

Myndigheterna är experter. Har helhetsbilden mer än privatpersoner.

Följer statistik och trendutveckling. Forskning. Flera expertområden jobbar tillsammans.

Sjukvårdstolkning Covid-19

Viktiga aktörer och myndigheter:

Folkhälsomyndigheten: (www.folkhalsomyndigheten.se)

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (www.krisinformation.se)

Socialstyrelsen (www.socialstyrelsen.se)

1177.Se (www.1177.se)

Skrivs på tavlan.

Tack för mig – över till Eva.

Väx i era roller som tolkar.

Lycka till och kom ihåg att uppdatera er kontinuerligt från myndigheterna.

Tvätta händerna.

Håll avstånd.